

KORDAS ARCHITECTS

Οι Kordas Architects ιδρύθηκαν το 2006 στην Αθήνα από τον Άρη Κόρδα, με στόχο την παροχή αρχιτεκτονικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας σε διαφορετικές κλίμακες και τυπολογίες. Με έργα κατοικίας, φιλοξενίας, εμπορικών και επαγγελματικών χώρων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, το γραφείο επενδύει στον συντονισμό των παραμέτρων κάθε έργου, στην ακρίβεια από τη σύλληψη έως τη λεπτομέρεια και σε μια αρχιτεκτονική που ισορροπεί ανάμεσα στη λειτουργικότητα, την αισθητική και τη βιωμένη εμπειρία.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΡΙΝΟΣ

—Για τη φυσιογνωμία της αρχιτεκτονικής σας, χρησιμοποιείτε τον όρο “ποιντικός ρασιοναλισμός”. Πώς αυτό λειτουργεί ως πραγματικό πλαίσιο λήψης αποφάσεων και πότε κινδυνεύει να μείνει απλή περιγραφή ύφους;

Άρης Κόρδας Ο όρος δεν προέκυψε ως συνειδητή προσπάθεια να ορίσουμε ένα αρχιτεκτονικό ύφος. Αναδύθηκε σχεδόν οργανικά μέσα από τα ίδια τα έργα, ως ένας κοινός τόπος που επανερχόταν στις συζητήσεις της ομάδας μας αλληλά και στην επικοινωνία με πελάτες και συνεργάτες.

Ήταν περισσότερο μια διαπίστωση παρά μια θεωρητική αφετηρία. Για εμάς, ο όρος περιγράφει τη διαρκή επιδίωξη να ικανοποιούνται ταυτόχρονα η λογική και το συναίσθημα. Κάθε έργο ξεκινά από πολύ συγκεκριμένα δεδομένα: το οικόπεδο, το πρόγραμμα, τον προϋπολογισμό, τους επιχειρηματικούς στόχους, τις τεχνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους. Η αρχιτεκτονική οφείλει πρώτα να απαντά με σαφήνεια και συνέπεια σε αυτά τα ζητήματα. Ταυτόχρονα όμως, πιστεύουμε ότι ένας χώρος δεν αρκεί να λειτουργεί σωστά. Πρέπει να μπορεί να δημιουργεί εμπειρίες, μνήμες και συναισθηματική σύνδεση με τον άνθρωπο που τον κατοικεί ή τον επισκέπτεται.

Έτσι, ο ποιντικός ρασιοναλισμός δεν αποτελεί για εμάς περιγραφή μορφής αλλά μεθοδολογία. Ένα πλαίσιο λήψης αποφάσεων που συνδέει το σημείο εκκίνησης ενός έργου με το αποτέλεσμα που επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε. Οποιαδήποτε αρχιτεκτονική προσέγγιση κινδυνεύει να μετατραπεί σε ετικέτα όταν αποσυνδέεται από την πράξη. Για εμάς, η αξία του όρου βρίσκεται ακριβώς στο ότι μεταφράζεται καθημερινά σε συγκεκριμένες χωρικές επιλογές και σε έναν σαφή τρόπο εργασίας.

—Έχετε περιγράψει τη χρήση προσομοιώσεων και VR ως εργαλείο σκέψης και ανάλυσης. Σε ποιες φάσεις η τεχνολογία βοηθά να βλέπετε “αλήθειες” του έργου νωρίς και σε ποιες απαιτείται επιφυλακτικότητα; Ποιος θα ήταν ένας υπεύθυνος τρόπος χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης στον σχεδιασμό;

AK Στο γραφείο μας ασκούμεστε καθημερινά στην πρόκληση του να “κατοικήσουμε” ένα έργο πριν ακόμη κατασκευαστεί. Οι ψηφιακές προσομοιώσεις και η εικονική πραγματικότητα δεν χρησιμοποιούνται ως μέσα εντυπωσιασμού ή ωραιοποίησης της εικόνας ενός κτιρίου, αλλά ως εργαλεία κατανόησης και ελέγχου του σχεδιασμού. Από τα πρώτα κιόλας στάδια, μας βοηθούν να αξιολογήσουμε στοιχεία που δύσκολα αποτυπώνονται σε σχέδια: τη σχέση του σώματος με τον χώρο, την ποιότητα του φυσικού φωτός, την αίσθηση προστασίας ή έκθεσης, τη διαδοχή των εμπειριών κατά την κίνηση, την ακρίβεια μιας θέας ή μιας χωρικής μετάβασης. Οι κάμερες στα render δεν τοποθετούνται για να παράγουν εντυπωσιακές εικόνες αλλά για να προσομοιώσουν πραγματικές ανθρώπινες θέσεις και εμπειρίες.

Μια πειστική προσομοίωση δεν αποτελεί απόδειξη μιας καλής αρχιτεκτονικής ιδέας. Η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει την κατανόηση, όχι να υποκαταστήσει την κρίση.

Συχνά, μέσα από αυτή τη διαδικασία αποκαλύπτονται αδυναμίες ή δυνατότητες που δεν είναι εμφανείς με κανέναν άλλο τρόπο. Παράλληλα όμως, απαιτείται επιφυλακτικότητα. Μια πειστική προσομοίωση δεν αποτελεί απόδειξη μιας καλής αρχιτεκτονικής ιδέας. Η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει την κατανόηση, όχι να υποκαταστήσει την κρίση. Το ίδιο ισχύει και για την τεχνητή νοημοσύνη. Τη θεωρούμε ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο έρευνας, ανάλυσης, διερεύνησης εναλλακτικών λύσεων και επιτάχυνσης διαδικασιών. Δεν μπορεί όμως να αντικαταστήσει την εμπειρία, την ευθύνη και την ικανότητα σύνθεσης. Η αρχιτεκτονική παραμένει μια βαθιά ανθρώπινη πράξη και η τεχνολογία οφείλει να λειτουργεί ως προέκταση της σκέψης, όχι ως υποκατάστατό της.

—Σε έργα σας όπου η αρχιτεκτονική συναντά το branding, τι είναι αρχιτεκτονική αναγκαιότητα και τι επικοινωνιακή επιλογή;
AK Σε έναν βαθμό, τόσο η αρχιτεκτονική όσο και το branding επιχειρούν να απαντήσουν στο ίδιο θεμελιώδες ερώτημα: ποια είναι η ταυτότητα ενός τόπου, ενός οργανισμού ή μιας εμπειρίας. Η διαφορά είναι ότι η αρχιτεκτονική καλείται να την εκφράσει μέσα από πραγματικές χωρικές ποιότητες, ενώ το branding μέσα από μηχανισμούς επικοινωνίας και αφήγησης.

INTERVIEW

Όταν ξεκινάμε ένα έργο, προσπαθούμε πρώτα να κατανοήσουμε τι είναι ουσιαστικό και διαχρονικό. Ποιες είναι οι αξίες που το διέπουν, ποια εμπειρία θέλει να προσφέρει, ποια είναι η σχέση του με τον τόπο και τους ανθρώπους που το χρησιμοποιούν. Αν αυτά αποτυπωθούν σωστά στον χώρο, τότε η επικοινωνία προκύπτει σχεδόν φυσικά και αποκτά αξιοπιστία. Το όριο εμφανίζεται όταν η εικόνα επιχειρεί να προηγηθεί της ουσίας. Εκεί θεωρούμε ότι η αρχιτεκτονική πρέπει να διατηρεί τον πρωταγωνιστικό της ρόλο. Ένας χώρος δεν μπορεί να λειτουργεί ως σκηνικό μιας αφήγησης που δεν υποστηρίζεται από την πραγματικότητα που βιώνει ο χρήστης. Στις συζητήσεις με τους πελάτες μας επιμένουμε ότι η μεγαλύτερη και πιο ανθεκτική υπεραξία προέρχεται από την ουσία του έργου. Η επικοινωνία μπορεί να αναδείξει μια πραγματική ποιότητα, δεν μπορεί όμως να την υποκαταστήσει. Όταν το αφήγημα και η αρχιτεκτονική ταυτίζονται, η αξία του έργου διαρκεί στον χρόνο. Όταν απομακρύνονται, η εικόνα συνήθως φθίρεται πολύ γρηγορότερα από τον χώρο.

—Πώς αντιλαμβάνεστε την απλότητα στην αρχιτεκτονική σας;
AK Η απλότητα είναι ίσως μία από τις πιο δύσκολες κατακτήσεις στην αρχιτεκτονική. Συχνά συγχέεται με τη λιτότητα ή με την αφαίρεση, όμως για εμάς είναι κάτι πολύ βαθύτερο. Είναι το αποτέλεσμα μιας απαιτητικής διαδικασίας σύνθεσης, κατά την οποία πολλές και συχνά αντικρουόμενες παράμετροι καταφέρνουν να συνυπάρξουν με σαφήνεια και συνοχή. Κάθε έργο καλείται να ενσωματώσει τεχνικές απαιτήσεις, Η/Μ εγκαταστάσεις, κανονισμούς, κατασκευαστικές ανοχές, λειτουργικές ανάγκες και οικονομικούς

περιορισμούς. Η πρόκληση δεν είναι να αποκρύψεις αυτή την πολυπλοκότητα αλλιά να την οργανώσεις με τρόπο που να υπηρετεί το έργο χωρίς να το επιβαρύνει. Όταν αυτό επιτυγχάνεται, ο χρήστης δεν αντιλαμβάνεται την προσπάθεια που έχει προηγηθεί. Βιώνει απλώς έναν χώρο που λειτουργεί φυσικά και αβίαστα. Για εμάς, η απλότητα δεν είναι αισθητική επιλογή αλλιά δείκτης ωριμότητας της λύσης. Ένα έργο είναι πραγματικά απλό όταν η δομή, η λειτουργία, η τεχνολογία και η εμπειρία του χρήστη συνεργάζονται αρμονικά και όχι όταν απλώς δείχνει “απλό”. Η εικόνα της απλότητας μπορεί να επιτευχθεί σχετικά εύκολα. Η ουσία της, όμως, απαιτεί βαθιά κατανόηση και επίλυση της πολυπλοκότητας που κρύβεται από πίσω. Εκεί βρίσκεται η πραγματική αρχιτεκτονική πρόκληση.

—Πώς μπορεί ένα έργο να παραμένει επίκαιρο και ουσιαστικό σε μια εποχή που η εικόνα, οι τάσεις και οι απαιτήσεις αλλιάζουν με πρωτοφανή ταχύτητα;
AK Η αρχιτεκτονική λειτουργεί σε διαφορετική χρονική κλίμακα από τις περισσότερες δημιουργικές δραστηριότητες.

Θεωρώ ότι ο στόχος της αρχιτεκτονικής δεν είναι ούτε η μίμηση του παρελθόντος ούτε η επιβολή μιας ξένης εικόνας. Η πραγματική πρόκληση βρίσκεται στη δημιουργία συνέχειας.

Ένα κτίριο σχεδιάζεται σήμερα, κατασκευάζεται για χρόνια και συχνά χρησιμοποιείται για δεκαετίες. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να αγνοεί το παρόν. Αντίθετα, οφείλει να κατανοεί βαθιά τις ανάγκες, τις τεχνολογίες και τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής της. Η απάντηση όμως δεν βρίσκεται στην αναπαραγωγή μιας μόδας, αλλά στην αναζήτηση αρχών με μεγαλύτερη διάρκεια στον χρόνο. Με ενδιαφέρουν έργα που εξελίσσονται μαζί με τους ανθρώπους τους. Έργα με ευελιξία, προσαρμοστικότητα και χωρική ανθεκτικότητα, ώστε να παραμένουν χρήσιμα και ουσιαστικά ακόμη και όταν οι ανάγκες αλλάζουν. Παράλληλα, πιστεύω ότι οι πιο διαχρονικές ποιότητες της αρχιτεκτονικής παραμένουν αναλλοίωτες: η σωστή σχέση με τον τόπο, το φως, την κλίμακα, τα υλικά και την ανθρώπινη εμπειρία. Η διαχρονικότητα, επομένως, δεν είναι ζήτημα ύφους. Είναι η ικανότητα ενός έργου να παραμένει επίκαιρο χωρίς να εξαρτάται από την επικαιρότητα. Όταν η αρχιτεκτονική βασίζεται σε πραγματικές ανάγκες και ουσιαστικές αξίες, έχει πολύ περισσότερες πιθανότητες να αντέξει στον χρόνο από οποιαδήποτε τάση της στιγμής.

— Ποιοι είναι οι κρίσιμοι μηχανισμοί που χτίσατε όσο μεγαλώνετε ως ομάδα και ποια τα σημεία όπου -παρά την οργάνωση- ένα αρχιτεκτονικό γραφείο παραμένει ευάλωτο;

INTERVIEW

AK Όσο μεγαλώνει ένα γραφείο, τόσο πιο σημαντικό γίνεται να μετατρέψει τη γνώση και την εμπειρία σε συλλογικά συστήματα. Σε εμάς, αυτό σήμαινε τη σταδιακή δημιουργία σαφών ρόλων και ευθυνών, διαδικασιών ελέγχου ποιότητας, προτύπων τεκμηρίωσης, μηχανισμών παρακολούθησης χρονοδιαγραμμάτων και κόστους, καθώς και δομημένων τρόπων συνεργασίας μεταξύ των διαφορετικών ειδικοτήτων. Ο βασικός στόχος δεν ήταν η γραφειοκρατία αλλά η συνέπεια. Να μπορεί η ποιότητα να μην εξαρτάται αποκλειστικά από έναν άνθρωπο, αλλά να υποστηρίζεται από μια συλλογική μεθοδολογία. Παρόλα αυτά, η αρχιτεκτονική παραμένει βαθιά ανθρώπινη δραστηριότητα. Οι μεγαλύτερες προκλήσεις δεν είναι συνήθως τεχνικές. Η προσέληκση και διατήρηση ταλέντου, η μεταφορά γνώσης από τους πιο έμπειρους στους νεότερους, η διατήρηση μιας κοινής κουλτούρας ποιότητας και η λήψη σωστών αποφάσεων υπό πίεση είναι ζητήματα που κανένα σύστημα δεν μπορεί να λύσει μόνο του. Για αυτό πιστεύω ότι η ανάπτυξη ενός γραφείου δεν αφορά μόνο τη δημιουργία μηχανισμών. Αφορά εξίσου τη δημιουργία ανθρώπων, ομάδων και μιας κουλτούρας που μπορεί να εξελίσσεται χωρίς να χάνει την ταυτότητά της.

— Πώς προσεγγίζετε τη σχέση ενός νέου έργου με το τοπίο, το ιστορικό και πολιτισμικό του πλαίσιο και τις προσδοκίες του μέλλοντος;

AK Κάθε τόπος κουβαλά ένα σύνολο από στρώματα που δεν είναι πάντα ορατά. Το τοπίο, η ιστορία, οι μνήμες, οι τρόποι κατοίκησης, οι οικονομικές δραστηριότητες και οι συλλογικές εμπειρίες συγκροτούν μια πραγματικότητα πολύ πιο σύνθετη από τα φυσικά

χαρακτηριστικά ενός οικοπέδου. Πριν σχεδιάσουμε, προσπαθούμε πρώτα να κατανοήσουμε αυτές τις συνθήκες. Μας ενδιαφέρει να αναγνωρίσουμε όχι μόνο τι είναι ο τόπος σήμερα, αλλά και πώς δημιουργήθηκε, πώς χρησιμοποιήθηκε διαχρονικά και ποιες είναι οι δυνάμεις που θα διαμορφώσουν το μέλλον του. Για εμάς, ο τόπος δεν αποτελεί απλώς το υπόβαθρο της αρχιτεκτονικής αλλά ένα ενεργό μέρος της σχεδιαστικής διαδικασίας. Στόχος της αρχιτεκτονικής δεν είναι ούτε η μίμηση του παρελθόντος ούτε η επιβολή μιας ξένης εικόνας. Η πραγματική πρόκληση βρίσκεται στη δημιουργία συνέχειας. Ένα νέο έργο οφείλει να ανήκει στην εποχή του, να αξιοποιεί τις δυνατότητες της τεχνολογίας και να απαντά στις σύγχρονες ανάγκες, παραμένοντας ταυτόχρονα συνδεδεμένο με τα χαρακτηριστικά που κάνουν έναν τόπο μοναδικό. Όταν αυτή η ισορροπία επιτυγχάνεται, το έργο δεν μοιάζει ούτε αποκομμένο από το περιβάλλον του ούτε παγιδευμένο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως ένας φυσικός κρίκος ανάμεσα στη μνήμη, την παρούσα εμπειρία και τις μελλοντικές προσδοκίες. **ek**

